

grudzień 2021

MONITOR Traugutta

Drodzy Czytelnicy!

Oddajemy w Wasze ręce kolejne wydanie „Monitora Traugutta”. W grudniowym numerze, na pierwszej stronie, specjalnie dla Was – wywiad z Panią Moniką Kolendą, czyli nauczycielem języka hiszpańskiego.

Spis treści:

1. Wywiad miesiąca	Strona 2-6
2. Podróże małe i duże	Strona 7-8
3. Widziane okiem młodego człowieka	Strona 9
4. Krótka piłka	Strona 10-13
5. Młodzi o polityce	Strona 13-15
6. Coolturalni	Strona 15-16
7. English corner	Strona 17
8. Uroda życia	Strona 17-19
9. Wierszem, prozą, obrazem	Strona 19-20

¡Buenos días!

Wywiad z Panią Moniką Kolendą nauczycielem języka hiszpańskiego.

Liceum Ogólnokształcące im. R. Traugutta w swojej ofercie kształcenia dla absolwentów szkół podstawowych proponuje profil turystyczny z językiem hiszpańskim.

Nauka nowego języka obcego to dla wielu osób spore wyzwanie. Jednak, jeśli lubisz podróżować, poznawać nowe kraje, a w przyszłości chcesz pracować w branży turystycznej, to wybór klasy turystyczno - językowej w naszej szkole, jest dobrą decyzją. Uczniowie realizują tu program rozszerzony z zakresu geografii oraz języka angielskiego, ze szczególnym naciskiem na słownictwo związane z turystyką i językiem hiszpańskim.

Hiszpania to piękny kraj i posiada niezwykłą siłę przyciągania. Turyści przyjmowani są w nim serdecznie, a kraj posiada czyste plaże, doskonałej jakości drogi i świetną infrastrukturę turystyczną. O tym wszystkim porozmawiam dziś z Panią Moniką Kolendą, nauczycielem języka hiszpańskiego w naszej szkole

M. Sz.: Czy to prawda, że język hiszpański jest dość prosty do nauczania się?

M.K: Łatwy, to pojęcie bardzo względne. Jeśli zestawimy go z innymi językami romańskimi (francuskim, portugalskim czy włoskim), okaże się, że ma stosunkowo przyjazną dla polskiego aparatu mowy fonetykę. Nie ma tylu głosek nosowych, co portugalski ani nie wymaga tak precyzyjnej emisji samogłosek jak francuski. Trudności mogą sprawiać głoski *c* i *z*, które są przedniojęzykowo-zębowe, co oznacza, że w wymowie przypominają angielskie „th”. Wątpliwości może też budzić głoska „ñ”, łudząco podobna do „ni”, a jednak inna, bardziej nosowa i dłuższa, co wybrzmiewa

szczególnie przy wymowie słowa „niño” – dziecko. W hiszpańskim występuje tylko jeden typ akcentu, co ułatwia znacznie zadanie, jeśli przyjrzymy się zasadom akcentowania w grece starożytnej, francuskim czy portugalskim, w których mamy do czynienia z trzema typami takich znaków diakrytycznych. Problemy standardowo sprawiają rodzajniki oraz tryb „subjuntivo”, wyrażający chęć, wolę, życzenie. Faktem jednak jest, że osoby uczące się hiszpańskiego dość szybko są w stanie budować swoje zdania, co daje dużą satysfakcję i bardzo pozytywnie wpływa na pewność siebie kursantów.

M.Sz: Dlaczego została Pani nauczycielem języka hiszpańskiego?

Odpowiedź: Zdziałał przypadek. Broniłam pracę magisterską 4 lipca 2002 roku, moja koleżanka nie napisała swojej w terminie. Czekano na nią miejsce w Liceum Cervantesa w Warszawie - praca na zastępstwo za Hiszpankę, która od września szła na urlop macierzyński. Koleżanka nie mogła podjąć pracy ze względu na brak dyplomu ukończenia studiów i zaproponowała mi, żebym spróbowała swoich sił. Nauczanie wciąga. Jak już się raz spróbowało, okazuje się, że człowiek dowiaduje się coraz więcej o przedmiocie, który wykłada i o sobie samym. Często wiedziałam, „jak?”, ale dopiero uczniowie zmuszali mnie do zastanawiania się, „dlaczego?”. Nauczyli mnie i uczą zapewne tyle samo, co ja ich, a może nawet więcej?

M. Sz.: Język hiszpański staje się bardziej popularny i coraz więcej osób chce się go uczyć. Pojawiają się nowe akademie, szkoły językowe, kursy. Czy bycie nauczycielem języka jest zadaniem trudnym/łatwym?

Odpowiedź: To zależy. Jeśli się to naprawdę lubi i wykonuje ten zawód z przyjemnością, a nie tylko zarobkowo, to zadanie stosunkowo proste. Jeśli się go traktuje jako życiową konieczność, przymus, to istna orka na ugorze. Poza tym, uczniowie wyczuwają, czy nauczyciel podchodzi do nich i do zajęć z sympatią i szacunkiem. Są najlepszym papierkiem lakmusowym. No i źródłem pomysłów. Często, obserwując uczniów i ich reakcje, zmieniam plany, reaguję na bieżąco, dostosowując sposób realizacji podstawy programowej do ich

indywidualnych potrzeb, zainteresowań i możliwości. W pytaniu jednak pojawiło się określenie „akademie”, „szkoły językowe”. To zupełnie inny typ nauczania. Tam w grupach często są osoby nastawione na osiągnięcie konkretnego celu - uzyskanie certyfikatu, zdobycie innego typu uprawnień. Istnieje też większa szansa na to, że poziom kursantów w grupie jest bardziej wyrównany, no i grupy są na ogół mniej liczne niż te szkolne. Istnieje też większa swoboda w doborze materiałów dydaktycznych, niż w szkole. Tempo realizacji programu też można dostosować do kursantów.

M. Sz.: Sukces nauczania języka zależy od nauczyciela/lektora/wykładowcy. Czy potrafi Pani obudzić w uczniu chęć do nauki i zarazić entuzjazmem?

Odpowiedź: To pytanie do uczniów. Bardzo się staram, ale zapewne różnie to bywa. Pierwsza i ostatnia lekcja to momenty szczególnie wymagające. Na pierwszej lekcji trzeba włożyć kluczyk do stacyjki i rozgrzać silnik, na ostatniej silnik już jest przegrzany, wzrosła wartość przebiegu na liczniku.

M. Sz.: Czy istnieje idealny podręcznik do nauki języka hiszpańskiego? Jakie książki można polecić uczniom od poziomu początkującego do poziomu zaawansowanego?

Odpowiedź: Obawiam się, że nie istnieje coś takiego jak idealny podręcznik. Może istnieć taki, który zbliża się do ideału, ale zawsze uzupełniam zawartość podręcznika o materiały własne - video, podcasty, dialogi sytuacyjne, ćwiczenia gramatyczne.

M. Sz.: Gry i zabawy językowe pobudzają wyobraźnię, ciekawość, pomagają skupić uwagę, wspomagają pracę i pomagają w zapamiętywaniu treści językowych. Co Pani o tym sądzi ?

Odpowiedź: Jak najbardziej, staram się przygotowywać dla uczniów Kahoot! jako powtórki, quizy i inne tego typu elementy zwiększające atrakcyjność zajęć. Staram się wykorzystywać całą powierzchnię sali i to, co mam pod ręką. Krawiec kraje, jak materii staje. Warto zawsze zrobić coś starego i coś nowego na każdej lekcji. Im więcej zapamiętują uczniowie z zajęć, tym mniej muszą zrobić w domu i tym lepsza lekcja. Warto przerobić ten sam materiał na różne sposoby, z wykorzystaniem różnych mnemotechnik, bo na ogół w grupie znajdują się osoby, które będą miały pamięć wzrokową, rzadziej słuchową (zatracamy ją, jak uczymy się pisać), jeszcze rzadziej kinestetyczną. Ale wykorzystanie różnego typu ćwiczeń bazujących na odmiennych mnemotechnikach zwiększa szansę na sukces.

M. Sz.: Czy uczniowie naszego liceum chętnie uczą się tego pięknego języka i są zmotywowani, a Pani swój zawód wykonuje z pasją?

Odpowiedź: To pytanie do uczniów. Mam nadzieję, że darzymy się wzajemnym szacunkiem, a to podstawa owocnej współpracy.

M. Sz.: Czy chciałaby Pani stworzyć swój podręcznik/poradnik językowy w oparciu o własne doświadczenia w pracy z językiem hiszpańskim?

Odpowiedź: Myślę o tym od wielu lat. Chciałam stworzyć własny podręcznik,

w którym każdy moduł zawierałby fragment piosenki, przysłowie, opis jakiegoś święta, przepis na potrawę, mapę regionu. Wydaje mi się, że uruchomienie wszystkich zmysłów jest bardzo istotne przy efektywnej nauce i załączenie wymienionych przeze mnie elementów nie tylko wniosłoby element kultury, ale zwiększyło prawdopodobieństwo zapamiętywania materiału przerabianego na zajęciach.

M. Sz.: Nauczyciel jest przewodnikiem dla ucznia, ale w pewnym momencie uczeń staje się samodzielny. Jakie propozycje dalszego kształcenia proponuje Pani swoim uczniom? Może filologia hiszpańska, praca tłumacza przysięgłego, inne? Jaka przyszłość zawodowa przed naszymi licealistami znającymi język hiszpański.

Odpowiedź: Osobiście nie polecam filologii jako wiodącego kierunku studiów. Uważam, że język powinien służyć jako narzędzie, a nie być celem samym w sobie. Praca tłumacza przysięgłego bywa odtwórcza, nudna, wymagająca często powielania sformułowań na dokumentach typu prawo jazdy, akt zawarcia związku małżeńskiego, akt urodzenia. Bywa też niebezpieczna kiedy konieczna staje się współpraca z organami ścigania. Praca tłumacza konferencyjnego to z kolei praca stresująca. Jeśli ktoś nie posiada kompetencji miękkich i nie jest odporny na stres, to nawet najlepsza znajomość języka nie uratuje go w trakcie tłumaczenia symultanicznego czy konsekwentnego. Jest interesująca i wymagająca, zwłaszcza jeśli chodzi o konieczność nieustannego trenowania pamięci, tej krótko-

i długotrwałej. Ale przecież znajomość języka może się przydać w każdym zawodzie. Znajomość hiszpańskiego może się przydać prawnikom, deweloperom, lekarzom, przewodnikom wycieczek, kucharzom.

M. Sz.: Czy współpracuje Pani z Instytutem Cervantesa – największą hiszpańską instytucją państwową utworzoną w celu upowszechniania i nauczania języka hiszpańskiego oraz propagującą kulturę hiszpańską?

Odpowiedź: Nieustannie. W części kursów uczestniczę, część warsztatów dla nauczycieli nawet zdarza mi się prowadzić. Instytut Cervantesa w Polsce, konkretnie nie ten w Warszawie, a w Krakowie, to placówka, która budzi powszechny szacunek. To drugi co do wielkości tego typu po tokijskim instytut kultury hiszpańskiej na świecie. Dawny dyrektor Instytutu Cervantesa w Krakowie, a obecnie osoba zarządzająca placówką warszawską, to świetny tłumacz, poeta i osoba zaprzyjaźniona z wieloma przedstawicielami kultury, noblistami, dzięki czemu placówka warszawska mimo pandemii naprawdę działała i działa prężnie.

M. Sz.: Instytut Cervantesa przeprowadza oficjalne egzaminy w celu uzyskania certyfikatów znajomości języka hiszpańskiego o najwyższym prestiżu międzynarodowym, takich jak dyplom języka hiszpańskiego DELE oraz międzynarodowy certyfikat oceny poziomu znajomości języka hiszpańskiego SIELE.

Odpowiedź: Dyplomy DELE to oficjalne dokumenty wydawane przez Ministerstwo Edukacji i Szkolnictwa Zawodowego Królestwa Hiszpanii.

SIELE poświadcza poziom znajomości języka hiszpańskiego przez młodzież i dorosłych, którzy posługują się tym językiem jako obcym, drugim lub ojczystym.

M. Sz.: Czy uważa Pani, że przystąpienie do egzaminu to dobra decyzja?

Odpowiedź: Przystąpienie do egzaminu to zawsze korzystny wybór. Podsumowuje pewien etap nauki i daje dodatkową motywację. Uzyskanie certyfikatu poniżej poziomu B2 nie ma sensu, ale te potwierdzające biegłość językową na poziomie B2, C1, C2 to paszport, przepustka. Dzięki takiemu certyfikatowi DELE, Superior, C2 i certyfikatowi CPE z angielskiego uzyskałam stypendium Erasmus i mogłam zarejestrować się na studia doktoranckie na Uniwersytecie w Granadzie. Tym samym moja przyszła rozprawa doktorska ma status cotutelle, co oznacza, że mam dwóch promotorów,

jednego w Warszawie, drugiego w Granadzie i mam szansę uzyskać dyplom i tytuł doktora obu uniwersytetów.

M. Sz.: Czy lubi Pani Hiszpanię, jej kulturę, zwyczaje, niezwykle miejsca oraz kuchnię?

Odpowiedź: *Lubię Hiszpanię, jej kulturę, denerwują mnie czasem jej mieszkańcy, ale staram się ich zrozumieć. Co do kuchni, to uwielbiam spożywać potrawy hiszpańskie w Hiszpanii. Owszem, gotuję dla bliskich i uczniów, ale to nie to samo, co spożywać potrawy przygotowane tam, na miejscu, gdzie całą przestrzeń spowija woń przypraw, oliwy z oliwek, soli.*

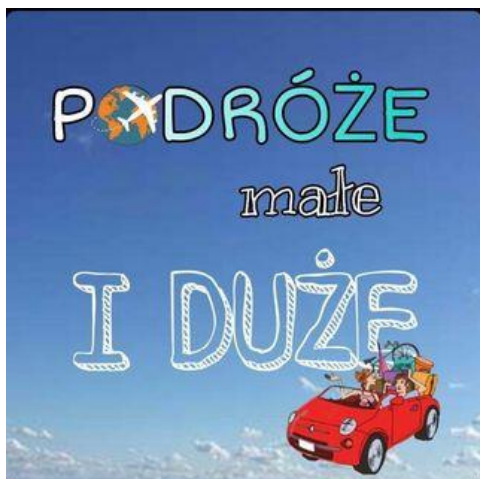
M. Sz.: Decydując się na naukę języka hiszpańskiego więcej zyskamy, ucząc się standardowej wersji europejskiej. Jest on zrozumiały w większości państw. Europejski hiszpański kontra hiszpański meksykański i latynoamerykański. Podobno różnice dotyczą czasowników. Jakie są według Pani różnice językowe i gramatyczne?

Odpowiedź: *Jeśli mamy porównywać półwyspy hiszpański z latynoskim, i zacząć od form werbalnych, to pierwszym zjawiskiem, o którym warto wspomnieć jest tak zwane voseo, czyli używanie drugiej osoby liczby mnogiej jako formy grzecznościowej zamiast trzeciej osoby liczby pojedynczej. Drugie zjawisko jest znacznie przyjemniejsze. Nawet czasowniki nieregularne odmieniane są w latynoskim hiszpańskim w sposób regularny. Nie występuje przegłos wokaliczny ani*

oboczności spółgłoskowe, wszystko elegancko, jak w szwajcarskim zegarku. Istnieją różnice jeśli chodzi o dopełnienia bliższe i dalsze - w hiszpańskim latynoskim dopuszczalne jest tak zwane leísmo de objeto i loísmo de persona, czyli stosowanie formy „lo”, „la” zamiast „le” i „le” zamiast „lo”, „la”. Warto również zwrócić uwagę na różnicę w słownictwie. Występują przypadki, w których na określenie tego samego przedmiotu lub zjawiska występują różne określenia w języku półwyspowym i latynoskim. Np. „autobus” na Kubie jest określany mianem „guagua”. Jedno słowo może też mieć różne znaczenia w standardzie półwyspowym i latynoskim. Np. „guapo” to przystojniak na terenie Półwyspu Iberyjskiego. W Ameryce Południowej i Środkowej to określenie zabijaki, chętnie wdającego się w bójki barowe.

M. Sz.: ¡Muchas gracias, por la entrevista! (Bardzo dziękuję za wywiad)

*Gracias a ti. El placer ha sido mío.
(Dziękuję Tobie, cała przyjemność po mojej stronie).*

MAGIA GALICJI

Drodzy czytelnicy.

W Polsce mamy zimową ponurą aurę, coraz chłodniejsze, krótsze dni, przymrozki i inne „atrakcje” kapryśnej w tej porze roku pogody. Listopad i początek grudnia to także czas, w którym w sposób szczególny pamiętamy o naszych bliskich zmarłych, którzy od już

nas odeszli. Często jednak ta listopadowa zaduma jest przyczyną do gorszego samopoczucia, braku chęci życia czy nawet do depresji.

Co więc zrobić, by przebrnąć przez jesienno-zimowy klimat? Proponuję przenieść się przynajmniej na chwilę do słonecznej Hiszpanii.

Galicja to region, który wyłamuje się ze stereotypowego postrzegania Hiszpanii jako kraju zawsze spalonego słońcem. Zalicza się go do tzw. Zielonej Hiszpanii. Jest regionem w północnej Hiszpanii, który słynie z gór, zielonych lasów i niemal zawsze deszczowej pogody. W Galicji nawet latem bywa chłodno – średnia temperatura wynosi tam zaledwie 19 °C.

Magia tego regionu kryje się w jego historii, wierzeniach, a nawet języku.

Wiele osób porównuje tę część Hiszpanii

do Irlandii. Oba te miejsca łączy nie tylko podobny klimat, ale także celtyckie korzenie. Popularne są w Galicji stare, celtyckie legendy, w których ważną rolę odgrywają czarownice.

Jeśli chodzi o zabytki, to największą atrakcją w Galicji jest Katedra w Santiago de Compostela. To także jeden z najważniejszych zabytków sakralnych w Hiszpanii, cel licznych pielgrzymek. Jej wnętrze jest pełne dzieł sztuki, a z dachu rozpościera się zjawiskowa panorama miasta.

To jednak nie koniec niesamowitości, jakie kryje katedra w Santiago de Compostela. W środku znajduje się **Botafumeiro** – największy na świecie **Trybularz**. To sprzęt liturgiczny służący do okadzania kościoła i ołtarza podczas obrzędów sakralnych. Mierzy 160 cm wysokości, a do jego rozpalenia potrzeba ok. 40 kg węgla drzewnego i kadzidła! Stale eksponowany jest

w bibliotece katedralnej, a używany tylko w piątki na zakończenie mszy dla pielgrzymów o godz. 19:30 oraz w czasie ważniejszych i bardziej uroczystych nabożeństw. Mimo że Galicja nie obfituje w idealną pogodę do opalania, to znajduje się tu jedna z najpiękniejszych plaż w Hiszpanii. **Playa de las Catedrales** (tłum. Plaża Katedr) to prawdziwe arcydzieło natury. Jej nazwa pochodzi od charakterystycznych łuków skalnych znajdujących się na plaży, które przypominają łuki gotyckich katedr.

W związku ze zbliżającymi się Świętami Bożego Narodzenia warto dodać, jak wyglądają one w Galicji. Święta obchodzi się bardzo uroczyście. Podobnie, jak na całym świecie, nie brakuje tu podniosłego nastroju, kolorów, muzyki i oczywiście świątecznego oświetlenia. W tym ostatnim niezaprzeczalnie prym wiedzie miasto Vigo, którego burmistrz postawił siebie za punkt honoru najpiękniejsze oświetlenie miasta w całej Hiszpanii, a nawet w Europie.

Największą atrakcją świąteczną jest tam Noria (diabelski młyn).

W innych miastach Galicji również podziwiać można przepiękne iluminacje świetlne oraz liczne atrakcje dedykowane szczególnie dzieciom. Nie brakuje straganów z rękodziełem i regionalnymi specjałami oraz grzany winem i pieczonymi kasztanami.

Najbardziej uroczystym dniem w roku jest Wigilia Bożego Narodzenia. Wierzy się, że ma ona wpływ na to, jaki będzie cały przyszły rok. Dzień wigilijny upływa na przygotowaniu wieczornej wieczerzy i odpowiednim przybraniu pomieszczeń domu. Najstarszym, tradycyjnym przybraniem jest "jutka" - ścięty wierzchołek sosny lub jodły zawieszony u sufitu. Przybiera się ją zrobionymi z opłatków pieczonych w domu tzw. "światami" lub pieczywem w formie roślin lub zwierząt. Niewątpliwie Galicja to miejsce, które warto odwiedzić, przebywając w Hiszpanii, nie tylko latem, ale także w okresie świątecznym.

Matylda Szachnowska, 2A

To, co najważniejsze

Po obchodach Wszystkich Świętych, weszliśmy w okres bożonarodzeniowy. Na balkonach pojawiły się kolorowe lampki, a w naszych domach niedługo staną pachnące choinki. Dla większości osób to radosny i ulubiony czas w roku. Inni za to, na samą myśl o świętach mają gęsią skórę. Rozpoczyna się zakupowe szaleństwo. Stres związany z wyborem prezentów dla naszych najbliższych oraz tłumy i zamieszanie w sklepach. Niektórzy, by poczuć ten wyjątkowy klimat decydują się na chodzenie po galeriach handlowych i nucenie leczących z głośników kolęd. Coraz więcej z nas stawia jednak na bardziej nowoczesne rozwiązania, takie jak zakupy internetowe, szczególnie w okresie pandemicznym. Życie każdego z nas stanęło na głowie. Wiadome jest to, że obchody Świąt Bożego Narodzenia nie będą wyglądały tak jak zawsze. W ubiegłym roku mieliśmy okazję się o tym przekonać po raz pierwszy. W szczycie drugiej fali pandemii trzeba było zrezygnować z wielu atrakcji. Przykładowo, w miejscu ogromnego lodowiska i góry lodowej, stanął szpital polowy dla chorych na wirusa Covid-19.

Każdy z nas inaczej przeżywa świąteczne zamieszanie. Nie można jednak w takiej sytuacji zapominać o prawdziwych wartościach. Oczywiście prezenty są jednym ze sposobów okazywania sympatii, np. to, ile włożymy zaangażowania w ich przygotowanie. Na pewno bliskiej nam osobie większą przyjemność sprawi otrzymanie prezentu od serca, takiego jak album ze wspólnymi zdjęciami. Taka niespodzianka pokaże, że słuchamy potrzeb i prośb tej osoby, że interesują nas one. Trzeba pamiętać jednak, że święta to głównie czas spędzony z ważnymi dla nas osobami, z którymi nie zawsze mamy okazję się spotkać. Zjeżdża się rodzina, nadarza się okazja odnowienia kontaktu ze swoim ulubionym kuzynem. Ciocia wypytuje nas o życie uczuciowe. Babcia serwuje trzeci garnek sałatki jarzynowej, a młodszy brat steruje swoim nowym głośnikiem i puszcza z niego kolędy. Wszyscy miło spędzają czas i cieszą się trwającą chwilą.

Wspólne pieczenie ciast lub chowanie prezentów na strychu przed młodszym rodzeństwem to bezcenne chwile, które zostaną nam w pamięci. Padający za oknem śnieg, płomień świeczki stojącej na parapecie i szczere uśmiechy ukochanych osób. To największe wartości, składające się na udane, rodzinne święta. W słoneczny, lipcowy dzień na pewno niejedna osoba zatęskni za „Last Christmas” puszczanym w zapętleniu.

Dorota Dolecka, 1E

Listopadowe wydarzenia sportowe.

Dla wielu z nas listopad jest miesiącem, który kojarzy się z szarością, smutkiem i wydaje się bardzo ponury, tymczasem w świecie sportu nadal jest kolorowo, emocjonująco i bardzo ciekawie. Listopad przyprawił nas o wiele ciekawych wydarzeń sportowych. Zapraszam na przegląd najciekawszych z nich.

1. Mecze reprezentacji Polski, losowanie baraży MŚ 2022 i pierwsze zakwalifikowane drużyny.

Listopad był czasem dogrywania europejskich eliminacji do MŚ 2022 w Katarze. 12.11 i 15.11 reprezentacja Polski rozegrała swoje 2 ostatnie mecze w tych rozgrywkach. Pierwszy mecz na wyjeździe wygrany 4:1 z Andorą (dla Polski strzelali: 2x Lewandowski, Jóźwiak i Milik) mógł napawać nas optymizmem przed meczem domowym z Węgrami. Warto przypomnieć, że do końca walczyliśmy o rozstawienie w barażach, tzn. przywilej rozegrania półfinału u siebie i trafienie na potencjalnie słabszą drużynę. Niestety przez decyzję trenera (dał wolne Glikowi, Lewandowskiemu, posadził na ławce Zielińskiego) nasza reprezentacja bez liderów przegrana z Węgrami 2:1 i pierwszy raz od 7 lat „Twierdza Narodowy” została zdobyta. Plusem sytuacji jest to, że Paulo Sousa przyznał się po meczu do błędu i przeprosił za to kibiców. Nie pozostało nam nic innego, jak tylko czekać na szczęśliwe losowanie marcowych baraży.

Losowanie odbyło się 26.11 o godzinie 17:00 w Zurychu. Rozlosowane miały zostać 3 ścieżki (2 półfinały i finał), które mają wyłonić 3 najlepsze drużyny, które pojadą na mundial w Katarze na jesieni. W koszyku drużyn rozstawionych znalazły się: Portugalia, Szkocja, Włochy, Szwecja, Walia i Rosja, natomiast w koszyku drużyn nierozstawionych: Polska, Turcja, Macedonia Północna, Ukraina, Austria i Czechy. W losowaniu udział wzięły znane fanom piłki nożnej osobistości: Lothar Matthäus, Tiago Mendes oraz Christian Karembau. Zostały rozlosowane 3 ścieżki:

- ścieżka A (Walia – Austria, Szkocja – Ukraina)
- ścieżka B (Rosja – Polska, Szwecja – Czechy)
- ścieżka C (Portugalia – Turcja, Włochy – Macedonia Północna)

Baraże zostaną rozegrane w dniach 24 i 25 marca (półfinały), 28 i 29 marca (finały).

Warto wspomnieć, że pierwsze drużyny już wywalczyły sobie awans na Mundial. Są to: Brazylia, Argentyna, Serbia, Hiszpania, Szwajcaria, Francja, Belgia, Dania, Holandia, Chorwacja, Anglia, Niemcy, Katar (gospodarz).

2. Europejskie Puchary (Liga Mistrzów, Liga Europy, Liga Konferencji Europy).

Klubowe rozgrywki międzynarodowe wchodzą w końcowy etap fazy grupowej, ponieważ została już tylko 1 kolejka we wszystkich 3 rozgrywkach. Drużyny, które są już w fazie play-off w poszczególnych rozgrywkach prezentują się następująco:

Liga Mistrzów: Manchester City, PSG, Liverpool, Ajax, Sporting, Real Madryt, Inter Mediolan, Bayern, Manchester United, Chelsea, Juventus. W najlepszej 16 zostało jeszcze 5 miejsc. Sensacją jest niewątpliwie brak awansu Borussii Dortmund.

Liga Europy: Lyon, Rangers, Monaco, Eintracht Frankfurt, Olympiakos, Lazio, Galatasaray, Bayer, Betis, West Ham. Ciekawe jest to, że Legia Warszawa będąca teraz w ogromnym kryzysie (nie wygrali meczu od miesiąca) i znajdująca się na 4 miejscu w grupie C Ligi Europy ma cały czas szansę na wyjście z grupy, pod warunkiem, że uda jej się wygrać ze Spartakiem Moskwa.

Liga Konferencji Europy: LASK Linz, M. Tel Aviv, Gent, Bodo Glimt, AS Roma, AZ, Feyenoord, FC Kopenhaga, Rennes, Basel, Qarabag.

Ostatnie kolejki zostaną rozegrane w dniach 7-9 grudnia.

3. Rozpoczęcie sezonu w skokach narciarskich.

20 listopada w Niżnym Tagile rozpoczął się długo wyczekiwany przez wszystkich olimpijski sezon w skokach narciarskich. Polska kadra wystartowała w składzie: Kamil Stoch, Dawid Kubacki, Piotr Żyła, Andrzej Stękała, Jakub Wolny, Stefan Hula i Klemens Murańka. Zaczęło się bardzo optymistycznie, ponieważ w piątkowych kwalifikacjach zwyciężył Kamil Stoch, oddając daleki 135 metrowy skok. Rzeczywistość okazała się jednak brutalna i w sobotnim konkursie tylko właśnie Kamil dał nam powód do radości, zajmując 5 miejsce, natomiast pozostałe miejsca Polaków (13. Dawid Kubacki, 32. Piotr Żyła 45. Andrzej Stękała i 48. Jakub Wolny) nie dawały zbyt dobrych prognoz na ten sezon, lecz pamiętajmy, że nasi skoczkowie nigdy nie mieli

piorunującego startu sezonu. Zawody wygrał Karl Geiger. Niedzielny konkurs niestety był o wiele gorszy, najlepszy z Polaków Piotr Żyła uplasował się na 16 miejscu, reszta naszych biało – czerwonych orłów się nie popisała, kończąc zawody na miejscach: 30. Andrzej Stękała, 33. Kamil Stoch, 35. Dawid Kubacki, 44. Jakub Wolny. Zwyciężył rewelacyjny Norweg Halvor Egner Granerud. Zdecydowanie skocznia „Bocian” w Niżnym Tagile nie odpowiada naszym zawodnikom i pierwszy weekend nowego sezonu Pucharu Świata był do zapomnienia.

Tydzień później przyszedł czas na zawody w fińskiej Ruce na skoczni Rukatunturi. Do kadry w miejsce Klimka Murańki (pozytywny wynik testu na covid) wskoczył Aleksander Zniszczoł. Po piątkowych kwalifikacjach mogliśmy mówić o „sukcesie”, ponieważ tylko Stefan Hula nie załapał się do konkursowej „50”. W sobotę Kamil Stoch udowodnił, że jest naszym najlepszym zawodnikiem zajmując 8 miejsce. Oprócz niego do drugiej serii wszedł tylko Piotr Żyła, który zakończył konkurs na 23. pozycji. Zawody wygrał Ryoyu Kobayashi, który po konkursie otrzymał pozytywny wynik testu na obecność covidu. W niedzielę kwalifikacji poprzedzających konkurs oprócz Stefana Huli nie przeszedł również Andrzej Stękała. Polacy zakończyli konkurs odpowiednio na: 23. miejscu Jakub Wolny, 27. Piotr Żyła, 41. Kamil Stoch, 42. Olek Zniszczoł, 44. Dawid Kubacki. Triumfował Anze Lanisek. Krótko mówiąc, sezon idzie do przodu, a forma polskich skoczków (właściwie to jej brak) na pewno nie napawa optymizmem przed kolejnymi konkursami. W następny weekend (4-5 XII) Puchar Świata zagości w Wiśle na skoczni Wisła „Malinka” im. Adama Małysza.

4. Gala rozdania Złotej Piłki i innych nagród dla najlepszych piłkarzy/rek 2021 roku. (LE CABARET).

29 listopada w Paryżu odbyła się gala redakcji France Football, która co roku przyznaje różne nagrody: Złota Piłka (najlepszy piłkarz roku),

nagroda im. Lwa Jaszyna (najlepszy bramkarz roku), nagroda im. Raymonda Kopy (najlepszy młody zawodnik roku), Złota Piłka kobiet (piłkarka roku). W poszczególnych kategoriach zwyciężyli:

- nagroda Raymonda Kopy – Pedri (FC Barcelona)
- nagroda Lwa Jaszyna – Gianluigi Donnarumma (PSG/Milan)
- nagroda dla napastnika roku – Robert Lewandowski (Bayern Monachium)
- nagroda dla klubu roku – Chelsea (Anglia)
- Złota Piłka kobiet – Alexia Putellas (FC Barcelona)
- Złota Piłka mężczyzn – Lionel Messi (FC Barcelona/Reprezentacja Argentyny/PSG)

My jako Polacy oczywiście czujemy niedosyt, patrząc na to, że nasz Robert Lewandowski miał ogromne szanse na wygranę tej prestiżowej nagrody jako pierwszy Polak w historii, lecz nie możemy również narzekać, ponieważ Robert zajął 2 miejsce, co jest wielkim osiągnięciem patrząc na to, z jakiego kraju pochodzi (jak dotąd Polacy zajmowali w tym plebiscycie dwa razy 3 miejsca: Zbigniew Boniek i Kazimierz Deyna). Trzeba pogratulować Messiemu jego 7. Złotej Piłki w karierze i życzyć Robertowi, że przyszły rok również będzie należał do niego i zaliczy spektakularną wygraną w plebiscycie France Football.

Dominik Horabik, 2B

Sytuacja na granicy polsko-białoruskiej

Powrót do przeszłości - 2015

Stary kontynent nie po raz pierwszy w swojej historii mierzy się z wyzwaniem, jakim bez wątpienia jest masowy napływ migrantów, częściej określanych mianem uchodźców. Ostatni raz spotkaliśmy się z tym około 6 lat temu, kiedy do Europy zawitała ogromna fala uchodźców, głównie z rejonów Bliskiego Wschodu. W owym czasie przywódcy państw europejskich, stanowczo wywierając nacisk na polityków krajów wiodących Unii Europejskiej, między innymi Francji i Niemiec, kierowali się polityką otwartych drzwi, która pociągnęła za sobą poważne konsekwencje.

Politykę otwartych drzwi z całą pewnością możemy z perspektywy czasu określić jako nie najrozsądniejszą, co, w przypadku z 2015, miało konsekwencje dla całego lub przynajmniej większej części kontynentu.

Polska w 2015

Nasz kraj w czasie wędrówki imigrantów po Europie zajął inne stanowisko w kwestii wpuszczania uchodźców, odchodząc od polityki otwartych granic. Spotkało się to z oburzeniem ze strony państw, które migrantów wpuściły. Należy

zaznaczyć, że Polsce właściwie wyznaczono, ilu imigrantów ma przyjąć, zapewnić im opiekę socjalną, miejsce do zamieszkania, pracę. Polska postanowiła objąć w tej sprawie inne stanowisko i odmówiła spełnienia takich żądań.

Sytuacja dzisiaj - Białoruś, Polska, Rosja

Dzisiaj Europa staje przed podobnym problemem, jak sprzed kilku lat. Na granicy Unii Europejskiej czeka kolejna masa uchodźców, tym razem jednak kraje będące częścią wspólnoty zmieniły podejście do polityki otwartych drzwi.

Rzeczpospolita, służby Polskie, przede wszystkim godna pochwały i szacunku Straż Graniczna, zostały postawione, przez działania białoruskiego reżimu Łukaszenki, w najwyższy stan gotowości w celu maksymalnego zabezpieczenia granicy Polski, ale też i Unii Europejskiej.

Reżim Aleksandra Łukaszenki, chcąc przełamać Polską linię graniczną, pokazać swoją dominację, postanowił wykorzystać rzekomych uchodźców. Źródła wskazują na to, że sam Łukaszenka czerpie zyski z przemytu uchodźców, którzy płacą mu za obiecane lepsze życie na zachodzie Europy.

Nie jest wykluczone, że cała operacja ma być tylko przykrywką do tego, co jeszcze ma nadejść i zadziać się we wschodniej Europie. Mówi się o planowanym ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, który miałby nastąpić na przełomie 2021 i 2022 roku. Wskazywałoby to na to, że za sytuację na granicy odpowiedzialny byłby poniekąd Władimir Putin, prezydent Rosji.

Granica - wydzwięk w Polsce

W Polsce bardzo dużo, właściwie wyłącznie, mówi się o sytuacji panującej na granicy. Nic dziwnego, w końcu dotyczy to każdego z nas, a przynajmniej tych z nas, którzy, w razie zagrożenia, z kraju nie wyjadą. Wyznaczenie strefy przygranicznej, zakaz wjazdu dla mediów, to tylko niektóre z tematów poruszanych w opinii publicznej.

Siły opozycji w tej kwestii miały odmienne oraz zmienne zdania. Bardziej prawicowe ugrupowania domagały się całkowitego zamknięcia granicy oraz unowocześnienia planów dotyczących budowy muru. Strony o poglądach lewicowych krytykowały postawę rządu wobec znajdujących się na granicy uchodźców, argumentując to, między innymi złamaniem praw człowieka, co ostatecznie okazało się być słabym wykonaniem argumentum ad misericordiam.

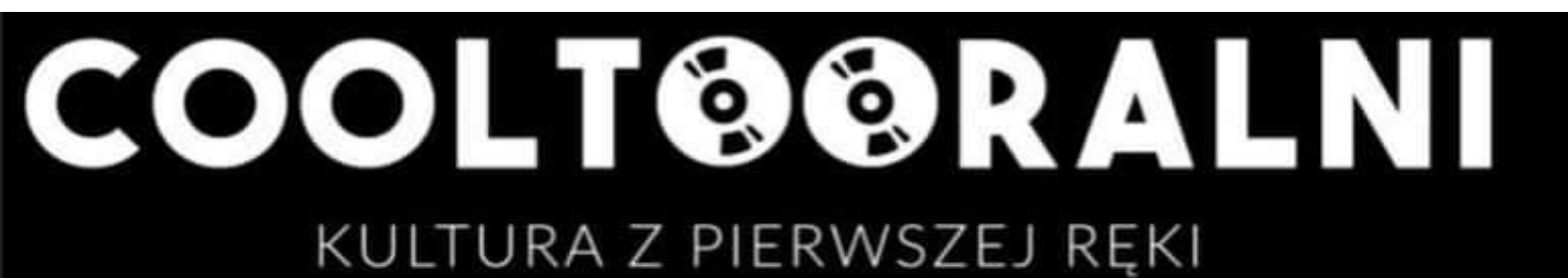
Mniej czy bardziej zgodnie polskim politykom udało się jednak dojść do porozumienia w przynajmniej jednej sprawie, że bezpieczeństwo Polek i Polaków jest wartością dla państwa najwyższą, co może powodować poczucie, że polityka to nie tylko obrzucanie się obelgami i że w sytuacjach kryzysowych naprawdę można dojść do wspólnych wniosków.

Przyszłość

W tak napiętej sytuacji, jaką mamy obecnie (stan na początek grudnia), nigdy nie wiemy, co może przynieść nam kolejny dzień. Zaostrzenie czy może złagodzenie konfliktu granicznego. My jako obywatele możemy jedynie wyczekiwać nowych informacji i szczerze liczyć na to, że wielcy tego świata ponad własny interes stawiają sobie życie i dobrobyt milionów zwykłych i innych od nich ludzi.

Kordian Sachajko

Tomasz Wyszowski, 2B

Niezwykły Van Gogh

Dnia 27.11.2021 w godzinach przedpołudniowych odbyła się wycieczka na multimedialną wystawę dzieł Van Gogha. Pojechali na nią uczniowie z klasy 1e, 2b. Podczas tego wyjścia można było podziwiać dzieła Van Gogha w formie multimedialnej oraz poznać jego życie z oryginalnego źródła.

Na samym początku podziwialiśmy obrazy autora namalowane przez wybitnych twórców naszych czasów. Następnie weszliśmy już do miejsca, gdzie odbywała się wystawa, w środku panował niebywały klimat, było ciemno, ale nie w takiej skali, by nic nie było widać. Tam wyświetlane były arcydzieła wybitnego autora, które dawały nieco jasności. Wyświetlane obrazy były przeróżne, przedstawiały zarówno naturę w wielu aspektach, jak i portrety ludzi.

Obrazy te wywarły wiele pozytywnych emocji, które nam towarzyszyły aż do samego

końca. Najbardziej podobał nam się słynny obraz pt. „Gwiaździsta noc” wykonany w roku 1889, który nie został namalowany z natury, ale całkowicie z pamięci i dzięki wyobraźni autora. Podczas pokazu arcydzieł przewijały się także listy Van Gogha do jego brata Theo, po których również mogliśmy się wiele dowiedzieć na temat autora. Ponadto prezentacji dzieł wybitnego malarza towarzyszyła przepiękna muzyka, głównie Szopena i Beethovena, które bez wątpienia stanowiła magiczną oprawę dla całego wydarzenia.

Reasumując, bardzo polecam wybranie się na ten pokaz, ponieważ wiele się można dowiedzieć o Van Goghu oraz podziwiać na wielu ekranach jego niesamowite i ponadczasowe dzieła.

Martyna Szustak, 2B

The stereotypes about girls' and boys' interests

Have you ever thought that girls and boys have different interests?

In this article I try to tell something about this topic.

I think it depends on girls and boys because they can sometimes have the same interests. The main problem in our short life is that we have a lot of stereotypes which tell us fake facts.

First, there is a problem when we think, for example, a girl can't do some sports and a boy can't do make-up. Obviously, this is a stereotype. Everything is for people. But teenagers are always gossiping, and it deconcentrates them, and they become very humble and shy. In fact, they should do what they love, for instance, fashion and shopping.

Second, there is a stereotype about that girls are more emotional and are not suitable for sport. This is not true. People are very different. Everyone has different emotions.

What do you think about girls' and boys' interests? Do you think the same as me? We shouldn't view everyone the same because everyone is different whether in terms of emotions, appearance or behaviour.

Adrianna Mikulska, 3A

Przed Światami Ubrań

Wszyscy dobrze wiemy, że produkcja ubrań jest strasznie szkodliwa dla środowiska. Zniwelowanie zanieczyszczeń, które powoduje, zajmuje dużo czasu i potrzeba włożyć w to wiele wysiłku. Ale najpierw powiedzmy sobie o tym, w jaki dokładnie sposób produkcja ubrań niszczy środowisko.

Tworzenie ubrań jest bardzo wymagającym i wieloetapowym procesem, a na praktycznie każdym jego etapie jest wydzielanych wiele szkodliwych substancji i odpadów. Natomiast substancje te mają duży wpływ na wody, lądy, a także powietrze. Ponadto częsta niska jakość ubrań źle wpływa na zdrowie człowieka, który je nosi. Poniżej omówię to dokładniej.

Wpływ branży odzieżowych na wodę i ogromne jej zużycie

Woda pitna jest od zawsze sporym problemem na świecie i nie każdy ma do niej dostęp, podobno aż około 750 mln ludzi na świecie jej brakuje! Natomiast na wytwarzanie ubrań branża zużywa 1,5 trylionów litrów wody! Tak ogromne jej zużycie niszczy wiele małych ekosystemów.

Plastik w oceanach

Zanieczyszczenie oceanu to jeden z największych ekologicznych problemów, z którym walczy się w dzisiejszych czasach. Wykorzystane w produkcji ubrań włókna mają w sobie mikrowłókna plastiku, które są uwalniane do oceanu, np. w momencie prania ich w oceanie. Długi czas rozkładu tych substancji powoduje, że organizmy wodne np. ryby konsumują je. Z każdym praniem mikrowłókna uwalniają się w coraz większych ilościach. Ostatecznie zaś plastik ten trafia na nasze talerze.

Warunki pracy w fabrykach branż odzieżowych

Większość fabryk produkujących odzież znajduje się w Azji, a wiadomo, że występuje tam dosyć wysoki poziom ubóstwa, przez co można dawać pracownikom niższe wynagrodzenia.

Ludzie tam są zmuszani nawet do 100 godzin pracy tygodniowo, a co najgorsze w takich właśnie fabrykach często pracują osoby nieletnie oraz dzieci.

Mam nadzieję, że widzisz teraz, że za produkcją kolejnej pary spodni czy bluzki idzie duże cierpienie i zmęczenie wielu ludzi, więc następnym razem, kupując ubrania, zwracaj uwagę, w jakiej szwalni były produkowane.

Wysypiska ubrań

W naszych czasach nowe kolekcje ubrań są wypuszczane cały czas, co powoduje, że ubrania kupione przez nas w zeszłym roku stają się za chwilę niemodne, a gdzie trafiają wyrzucone przez nas rzeczy? Lądują na wysypiskach śmieci, na których możemy znaleźć nawet nowe ubrania! Natomiast materiały, takie jak poliestr czy akryl bardzo długo się rozkładają, nawet setki lat. Dlatego zdecydowanie lepiej jest kupować ubrania z wełny, bawełny czy innych naturalnych materiałów, ponieważ nie są one tak szkodliwe, zarówno dla środowiska naturalnego jak i naszego zdrowia,

Wylesianie

Tak ogromna produkcja ubrań, jaką mamy obecnie, powoduje pustoszczenie wielu obszarów, niszcząc przy tym to, co żywe. Około 30% ubrań z sztucznego jedwabiu oraz wiskozy są robione z zagrożonych lasów, a na potrzeby produkcji jest wycinane około 70 mln drzew rocznie.

Wpływ chemicznych substancji na zdrowie człowieka

Chemia, znajdująca się w barwnikach używanych do naszych ubrań nie jest obojętna dla naszego zdrowia. Substancje te to toksyny, które mogą powodować szereg różnych chorób, w tym raka. Aby koszulka naszych ulubionych marek miała odpowiedni kolor oraz fakturę, musi wchłonąć w siebie aż 100 ml. chemikaliów. Żeby uniknąć noszenia takich ubrań powinniśmy

szukać takich, które posiadają na metce certyfikat Oeko-Tex, czyli certyfikat jakości produktu.

Pamiętajmy, że małymi kroczkami jesteśmy w stanie zmienić branżę odzieżową tak, aby ubrania nie szkodziły środowisku ani ludziom je produkującym oraz je noszącym. Powinniśmy tworzyć rzeczy dobre jakościowo oraz wyprodukowane tylko z naturalnych

składników.

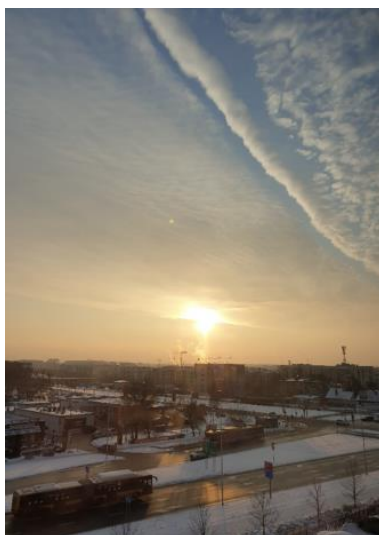
Weronika Zacharz, 2B

*Pomóż przynieść torbę
w której ma trochę jadła,
lub podnieść chociaż laskę
gdy z ręki mu wypadła.
Weź go pod parasol
gdy kapie mu na plecy,
by deszcz go nie przemoczył
i później się nie leczył.
I chociaż w pierwszej chwili
poczucie się niezręcznie,
zapłaci Ci uśmiechem
i będzie za to wdzięczny.
Poczujesz się szczęśliwy,
choć takich jest niewielu.
I mimo, że pomogłeś,
to samo masz w portfelu.*
Nicola Goszczyńska, 2A

Bezinteresowność

*Otwórz swoje serce dla
innych
tak zwyczajnie, bezinteresownie,
to naprawdę nic nie kosztuje.
Uśmiechnij się do kogoś.
Zapytaj jak się czuje?
Potrzymaj za rękę,
gdy ulicę przechodzi,
by poczuł się bezpiecznie,
bo pamięć mu zawodzi.*

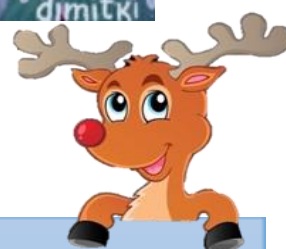

"Zimowy pejzaż miejskiego życia",
Oktawia Mroczkowska, 3C

„Brzoza pośród pomarańczy”,
Oktawia Mroczkowska, 3C

Wesołych i pogodnych Świąt Bożego Narodzenia, dużo szczęścia,
zdrowia, sukcesów w pracy i życiu osobistym z okazji nadchodzącego
Nowego Roku życzy

Zespół redakcyjny „Monitora Traugutta”

Oliwia Runo, Aleksandra Jabłońska wraz z klasą 2B, 1E, 3D.

Opiekun redakcji

Karolina Ciurzyńska

Kontakt: monitorTraugutta@traugutt.edu.pl

Wszystkich uczniów i nauczycieli zapraszamy do współpracy.

Czekamy na Wasze teksty.